

Stane Jarm

KRIŽEV POT SLOVENCEV V KOČEVSKEM ROGU

Tine Debeljak

VELIKA ČRNA MAŠA ZA POBITE SLOVENCE (IZBOR)

TO DARITEV IN PROŠNJO PRINAŠAM TEBI, O GOSPOD.
SPREJMI JO ZA DUŠE, KI SE JIH SPOMINJAM PRI
TEM BRANJU IN KATERIH IMENA VPISUJEM NA TO STRAN
KOT NA SPOMENIK, KI GA NIMAJO NA GROBU V DOMOVINI:

I.

Priprava v zakristiji

DE PROFUNDIS CLAMO AD TE,
DOMINE

84¹ Iz globočine
vpije moje srce
v čas Tvojega Srda:
s krvjo Si zalil kot vesoljni potop
vse slovenske doline,
vsa naša brda,
mednje položil moj Narod kot v grob;

iz dna
vulkanskega žrela,
ki ga razklal
je svetu do drobovja
evropski Gnev,
da je zavrela
v njem lava –
krvava
Sla
in se razlila
od severa in juga
čez polje cvetoče
103 mojega Domovja...

...

246 Iz dna
vpije k Tebi moj glas:
Kdo bo ostal, Gospod!?
Noč je svetla.
Na naš brod
nove zvezde so vrgle luč z nebeških svodov.
Slavimo to Zavezo s cimballi in reji!
In stopil bom pred oltar Gospodov –

254 INTROIBO AD ALTARE DEI.

---

1 Številka vrstice v prvotni izdaji *Velike Črne maše za pobite Slovence* Tineta Debeljaka.

ASPERGES ME HYSSOPO
ET SUPER NIVEM ME ALBATOR!

II.

A SPERGES ME HYSOPO
ET SUPER NIVEM ME ALBATOR!

256 *Strežnik*: Vetrinjski tabor!

S hisopom jih pokropi,
z vejico roženkravta in rožmarina,
z blagoslovljeno vodo večnega spomina!

Njih rane – kot škrlat krvave –
bolj kot rosa se bodo svetile
na ostrih rezinah trave,
bolj kot srež se bodo iskriale
na trnih nočne goščave,
kjer šla je njih bosa pot skozi brinje,
da visoko v nebo se vstopi
kot cesta zvezd za vek iz veka –
v bleskih ran žareči Geniji
ljubezni Domovinke!

Strežnik: Vetrinke!

Tabor brezdomnega Človeka!
Sramoten žig v čelo Evropi!
Tenčica črna čez lice Sloveniji!
Nož skozi srce Materinke!
Vetrinke!
Joj!
S hisopom jih pokropi!

301

III.

277 S hisopom jih pokropi
te slovenske bataljone,
vriskajoče iz zmag,
zdaj na vetrinjski poljani
brez orožja
kot človek nag –
le Milost Božja
ga drži na dlani.
Z vero v Albijone in njih besede
so šli v vojaške rede,
stopili na kamijone –
a z drvečega teka
pojoči tropi
so pali v muke Smrti,
kot so kazali načrti
izdaje gostinje.

Strežnik: Vetrinje!
Tabor izdanega Človeka!
Sramoten žig v čelo Evropi!
Tenčica črna čez lice Sloveniji!
Nož skozi srce Materinje!
Vetrinje!
Joj! Joj!
S hisopom jih pokropi!

299

III.

302 S hisopom jih pokropi
te mrtvaške križevopotce,
nage mučenike
skozi ječ krike,
povezane kot na povodce
na blede žice,
zasramovane, zapljuvane v lice,
zlakotnele, poniževane,
na vretena natezane,
razčetrverjene in razrezane
in v srce zaklane;
pognane v hribe
pod nože kot pod ostre šibe,
pehane nad brezen obronke
s telesi kot rože potonke
in s streli v vratove
vržene v podzemskie rove,
v jame in prepade
med kamenje in gade,
kopa h kopi,
krvava reka...
O zemlja slovenska,
kdaj boš zrna semenska
dvignila iz jame katynje?

Strežnik: Vetrinje!
Tabor ubitega Človeka!
Sramoten žig v čelo Evropi!
Tenčica črna čez lice Sloveniji!
Nož skozi srce Materinje!
Vetrinje!
Joj! Joj! Joj!
S hisopom jih pokropi!

S hisopom jih pokropi,
z vejico roženkravta in rožmarina,
334 z blagoslovljeno vodo večnega spomina!

ČRNA MAŠA
MISSA PRO DEFUNKTIS

IN NOMINE PATRIS ET FILII
ET SPIRITUS SANCTI. AMEN

481

...

Mašnik: Na sam Veliki Petek je udarilo čez nas
od Slovenskih goric do goriških Brd,
kot da vtisnil Si v nas Svoje Rane s križa Kalvarije.
Kot takrat, ko izpil Si žolč za smrt,
so nam se grobovi odprli –
kot da stojimo na Gori Mrtvaških Lobanj!
Sonce so ptiči vreščeči z železnimi perutmi zastrli –
Kot da se Sodni dan je približal...
Nekdo nam v tem mrku je Slovenijo križal,
na treh koncih jo z žebli pribil...
Ne daj Bog, da bi nam tudi kri prelil,
prebodel srčno stran...

Prvi strežnik: Usmili se nas, o Bog!

Drugi strežnik: Usmili se nas, o Kriste!

Vsi: Usmili se nas!

Prvi strežnik: Jokamo kot stoka na jesen log.

Drugi strežnik: Tuj škorenj nas gazi kot na stezi gnusne gliste.

Prvi strežnik: Zdi se, da Iškarjot naše misli zalezuje.

Drugi strežnik: Birič nas v železje kuje.

Prvi stražnik: Vlak nas razvaža v tuj življenjski krog.

Vsi: Usmili se nas, o Bog!

Mašnik: Tedaj je Lucifer dvignil svoj puč:
iz svoje Teme je ukresal kresove,
postavil jih na Karavanke in Kras in Kočevski Rog,
razžgal v njih krvavordeč svit
in razlil preko gozdov in leh svojo ubijajočo luč.

Prvi strežnik: Mea culpa! Mea culpa! Mea maxima culpa!

Drugi strežnik: Moj greh! Moj greh Moj največji greh!

510

Vsi: Naš največji Greh!

VI.

DIES IRAE
DIES ILLA –

540 čez Slovenijo razlila se je kri: odprta žila...

odplavila jez mejá je,
brizgnila – zor – prek gorá je,
pljusknila – val – od morjá je,

pridrvela – piš – čez stepo,
vse zalila... udarja v slepo,
gnete prst v krvavo kepo...

Joj, vse kri in dim in žar je!
Padamo med tri viharje,
med goreče kolobarje!

Čez nebo drvi topot rjavih in črnih jahačev,
s severa in zahoda ropot jeklenih oklopnjačev,
iz oblakov prasketa kot iz kresa gorečih panjačev,

V zvonikih zvonijo plat zvoná zvonovi...
čeznje vreščijo železni vozovi
s plamenečimi kolesi, bruhajočimi topovi...

od divjajočih jahačev apokaliptične brakade
padajo ogorki v naše ograde,
zažigajo hiše, gradove, nasade,

skednje in kašče, domove, župnišča,
vasi in polja, žita do strnišča,
kozolci so le zogljenela stebrišča;

smrdeči čad se obrača v gorice,
smodi gozdove, brajde, zidanice,
liže se v cerkve, vpepeljuje oltarje in spovednice;

v tabernaklju Najsvetejše povžije s plameni,
Marijino podobo raztrga na steni,

568 Kristom odbija glavé med rameni –

...

575 in pada Človek... Duh iz vere...

Človek pada od snopa in sekire

577 in svastike... v dan Jeze... Dies Irae!!! ...

VII.

578 Dies illa... Dan poljuba
Judeževega, ko obljuba
osvobojenja nam poguba
je bila preračunljiva:
lice – maska, ki zakriva,
klic – beseda goljufiva...
Narodu iz gošč Brezuma
utrga Judežev se truma
v pot Zlaganega poguma,
razlijó se v krimske klance...
po Pohorju... čez Gorjance –
k bregom Kolpe v Belokranjce...
po zasavski... krški plani...
po dolenski... kraški strani...
o, k izdaji Krista gnani –
najdejo Ga v naših krajih:
pot potí kot v Oljskih gajih...
Narod moj, v zadnjih drhtljajih
Bógu svojo Bol izročuje:
»Vzemi kelih sile tuje...
Oče... Roka mi omahuje...«
»Jaz jo dvignem!«... Judež vpade
kakor Angel, poln nade,
skloni nanj se – maska pade:
Demon Gobavi iz Razvrata
poljubuje – z grčo bata:
brizgnila vanj kri je – brata...
Zemlja kri je vase vzela,
krik nebesa so sprejela,
Jeza v Bogu zagrmela:
Glas Boga:
»Kajn! Kajn! Kaj si storil?!
Kje je brat, ki mi je dvoril?
610 Kje je Abel? Boš odgovoril?«

VIII.

IN TEMPORE ILLO
SCRIPSIT SANCTUS JOANNES –

¹²⁰³ in tedaj se je zgodilo

in je biló kakor danes:

priplul

je drugi Angel od sončnega Vzhoda,

noseč živega Boga pečat

in zarjul

je njegov mogočni glas

čtetvero angelom, letečim pokončat Zemljó in Morjé:

Ne končujte Zemljé,

ne dreves plóda,

ne morjá,

dokler ne zaznamujem krdela

služabnikov našega Boga

na njih čela!

In sem čul

število zaznamovanih:

Stoštirideset tisoč izbranih

iz vseh rodov Izraela:

iz rodu Judovega dvanajst tisoč,

iz rodu Rubinovega dvanajst tisoč,

iz rodu Gadovega dvanajst tisoč,

iz rodu Azarjevega dvanajst tisoč,

iz rodu Neftalijevega dvanajst tisoč,

iz rodu Manasijevega dvanajst tisoč,

iz rodu Simeonovega dvanajst tisoč,

iz rodu Levijevega dvanajst tisoč,

iz rodu Isaharjevega dvanajst tisoč,

iz rodu Zabulonovega dvanajst tisoč,

iz rodu Jožefovega dvanajst tisoč,

iz rodu Benjaminovega dvanajst tisoč...

in za njim sem videl še tropov veliko

iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov,

ki jih nihče ni mogel prešteti:

v bela oblačila odeti

¹²³⁸ in s palmami v dlanéh...

IX.

1239 O teža Videnj Prerokovih, zlomljenih v mojih očeh:

iz Romulovega rodu dvanajst tisoč vojščakov –
pri Vodi Slatínski...
iz Vladimirjevega rodu dvanajst tisoč kozakov
v Vinici ukrajinski...
iz Piastovega rodu dvanajst tisoč veljakov v jami katynski...
iz Valukovega rodu karantanskih svobodnjakov –
tabor vetrinjski:
(Joj, Narod Benjamin! Moj Narod Zaznamovancev!) –
dvanajst tisoč legionarjev in domobrancev...

...

Vidim jih: urejenim v čete
drugi angel zaznamuje čela in prsi napete,
kot da jih mazili in za smrt pečati...
a četrto angelov, ki jim je naročeno pokončati
našega drevja jabolka mlada
in naše zemljé prostornino,
jih čaka z gorečimi meči nad robom prepada
za vrati
v Domovino...

Zakril si je oči Angel živega Boga:

četrto angelov z rdečo zvezdo na čelu
je prihrumela z Vzhoda na konju rdečem:
s srpom in kladivom kot z ognjem in mečem,
čez sončni nasad zadivja –

in dvanajst tisoč zaznamovancev pade pod kopito
divjemu krdelu,
Pokončevalcu zemljé in drevja in morjá –

(o prerok iz Razodetja: si v Patmu videl Ti to?)

in slednji je potočil zadnjo kapljo krvi iz žil,

da zdaj v blesku belih oblačil
držé palmo mučeniško preko srca –

Zmagovalci za večni čas!

1272 BOGU HVALA! – DEO GRATIAS!

X.

SUSCIPIAT DOMINE
SHANC IMMACULATAM HOSTIAM –

1512 Sprejmi, Gospod, Svojo Žrtev Neomadeževano,
ki Ti Jo dvigam – mašnik – k Tvojim nogám:
v svoj vrč sem natočil Tvoje Krvi – sprejmi spet v dar Jo!
Sprejemajoč ozri se s Križa na nas – poln mrtvih je hram:
vojščakov slovenskih, ki s Tabo so šli na Kalvarijo –
in mož in fantov, duhovnikov, mater, deklet, otrok, ženic...
vsak k Tvoji Žrtvi dodaja še dar svoj najdražji – kot Marija,
ko prinesla je v tempel najljubši par golobic.
Trumoma zgrinjajo se ob oltar Ti in vsak odvija
romarsko culico, jemlječ iz nje svojo muko – kip,
izrezan z nožem iz mehkih slovenskih lip,
vlit iz krvavega cvetnega prahu v podobo voščeno,
polagajo jih pobožno na mojo svečeniško pateno:

Sprejmi Gospod, moja rano,
Tebi v smrtni uri darovano!

Prvi gre birmanec moj, nekoč postaven kot vlit,
zdaj tak, kot med koreninjem – ves sključen in zvit,
s tilnikom prestreljenim, v grlu z zataknjenim krikom,
z razrezanimi prsi, a – zravná se pred žrtvenikom
kot pri birmi pred škofom takrat – in svoj kipec podaja:
viteza svetega Jurija nad žrelom rdečega zmaja:

1534 Sprejmi, Gospod, moja rano,
Tebi v smrtni uri darovano!

....

1605 Tam pokleka k oltarju družina – oče in mati,
starejši, zaklani, v 'hiši', vrženi pod krušno peč,
najmlajši v postelji, kamor je šel k materi leč,
zdaj prihajajo, kot pritiče se kmečki družini,
s svetim Izidorjem, z voliči, ovcami in petelini:

1611 Sprejmi, Gospod, moja rano,
Tebi v smrtni uri darovano!

XI.

SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS,
DEUS SABAOTH

1806 Svet! Svet! Svet!

Bog vojnih čet!

Hosana na višavi!

Obstali so v podnožju božjega prestola,
obdala jim glavé je zlata aureola,

telesa v blesk so čist se jim prelila,
odeta v bela, sončna oblačila,

iz vsake rane teče vir blestenja
in zrak je poln rožnega dehtenja,

iz vsake rane raste cvetje belo,
telo razbito se je razcvetelo:

ah, kdo bi mislil – tam trohné v globéli,
a tu v svitu spet so celi... celi!

Ah, tam so strti, ožgani, nemi, slepi –
a tu čudežno, prečudno lepi!

Pojó, kot da jezikov niso jim izdrli!
Vzravnani, kot da niso hrbtenic jim strli!

Tu dvanajst tisoč fantov v mladoletju,
kot jih je Janez videl v Razodetju,

za svetim Mihaelom stoje v vrsti,
kot beli razcveteli rožni brsti,

lije se nanje Luči lesketanje,
svetál je bolj, čim več prejel kdo ran je...

Nadangel sveti – sam samó bleščava –
v redove po vojaško jih uravnava –

in na povelje – ozro se na oboke
in na povelje – izprožijo vsi roke:

KRISTUS SAM se skloni s svetim bliskom,
1834 v dlan vsakemu dá palmo s sladkim stiskom!

XII.

TE IGITUR
PATER CLEMENTISSIME –

1956 Ti Oče Najusmiljenejši, ki Si me
nevrednega mašnika poklical pred Svoj oltar,
da po mojih rokah sprejmeš našo krvavo daritev,
jo blagosloviš in uvrstiš v Svoj nebeški žar –
po mojih dvignjenih rokah in na mojo tiho molitev
razlij iz Svojih Ran še studence milostljive

na – v s e ž i v e ,

ki s kori Tvojih svetnikov in naših mučenikov
združeni v eno družino
stojimo
krog Tvojih žrtvenikov
širom slovenskih drag
in neusmiljeno trpimo
bojev in porazov bolečino

1970 in žejo zmag!

...

2103 In spomni se teh, ki so ušli – kot jaz – pred bratov jezo
v bedo potepuštva, romanj in taborišč,
z vsem imetjem v culi: z brevirjem z zlato obrezo,
v njem – zapisi maš v spomin faranov grozних smrti;
zdaj čakamo na razpotjih svetovnih križišč,
da obrnemo nazaj se k mejni črti
in čez – v našo faro, med naše žetve in košnje,
ali pa – iz mrtvih zatok na ocean odprti,
na prekomorske plantaže, v rudnike, med podekvatorske črede,
med tuje navade in tuje nošnje,
da bomo – na domačih patronov priprošnje –
v spomin na ob cerkvah pokopane dede
in krvavo smrt očetov in sinov
dali novi vasi slovenski – star blagoslov!

Memento famulorum famularumque tuarum –
spomni se tudi vseh naših vernikov,
ki trpijo doma pod revolucije silnim udarom:

2120 njih bolečino prištej k našim krvavim darom!

XIII.

AGNUS DEI
QUI TOLLIS PECCATA –
MISERERE MEI!

2502 Božje JAGNJE,
ki v brezmeji
človeškega greha in blata
bilo Si – beloruno in neomadeževano –
neusmiljeno zaklano:
naj se nagne
Tvoje banderce zmagovito,
ki ga držiš v prebiti Roki,
nad temo naših bed
kot nebeški preblisk,
da razveje z naših duš oblake stisk,
srčnega greha in umskih zmed!
Naj Tvoje Krvi sveti toki
zalijó z Milostjo naše srcé,
da se kot sneg pobelé
madeži našega škrlata –
qui tollis peccata –
2520 miserere!

...

2539 Izmij grehe rojakom mojim
in vsem, ki so z nami okrog tega oltarja:
naj z njihovih rok zasije bela zarja
src, očiščenih s krvavim potokom Tvojim,
naj dvignejo molitev bele svite
kot Angele, ki prosijo za naše pobite,
poklekajoč pred Tvojo Knjigo sveto,
kjer je biló samo Tebi razodeto
tedaj, ko Si trgalo skrivnost pečata,
kako bo Zate ubit brat od brata...
Zavoljo njih nas obleci v čistost srca –
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta –
2551 qui tollis mundi peccata!

XIV.

REQUIESCANT
IN PACE!

2993 Naj v miru počivajo duše v žaru nebeške palače
kamor jih dvignil je Kristus sam v naročje,
z Lučjo presijal jih, kot zvezde postavil na desno stran,
na zelenih palm mučeniško pobočje,
kjer čakajo v angelski godbi nebes
svojih poveličanih teles
na sodni dan.

Njih trupla pa leže v naročju zemlje domače,
kamor in kakor so padla pred Smrti očesom:
pod udarcem se tkivo brezmočno sesedlo je pod drevesom,
ali – še živo – spreverglo čez rob se v prepad
kotalec se po steni, kjer so trgale ga veje štrleče,
natikajoč si ga na trne kot cvetove krvavordeče

3006 za svoj najbolj trpek sad...

...

3589 Benedicat Vos – Blagoslovi vas
BOG OČE, BOG SIN, BOG SVETI DUH!
da vas pot okrog svetóv,
čez proge Oceana,
čez polja tuja
in njih kamen
pripelje domov
v rodno vas
v krog dobrih sosedov,
kjer vas na mizi dedov
čakata, z ljubeznijo podana
sol
in domači kruh!

Amen!

Aleluja

ITE MISSA EST! – MAŠA JE KONČANA.

3605 BOGU HVALA! – DEO GRATIAS!

LAUDATE DOMINUM
HVALITE GOSPODA

XV.

Pomašna molitev v zakristiji

KOT ANTIGONA SMO VRGLI PRST
KNA NAŠE GROBE –

3606 Naj v blagoslovljenem miru počiva naš brat za zadnji dan!

...

3680 V tesnem prostoru naj brezmejnost čuti

Tvoje Svobode in Tvoje Prostosti,
Moč Tvoje Ljubezni in Silo Zaščite,
s katero ravnaš nam našo usodo!

Naj čutimo, da iz nevarnosti skrite
nas vodiš v Slovenijo in nje svobodo!
In dalje: k sebi v nebeško višavo,
k našim mučencem, ki nam Te večno slavé,
slavljenci Tvoji z nebeško slavo.

Naj v njihov spev poje naš duh in srcé:

Slavimo Gospoda v Njegovem Blišču!
Slavimo Ga v naše barke svetišču!
Slavimo Ga v naše burje vrišču!

Slavimo Ga v našem upu in pričakovanju!
Slavimo ga v našem obupu in jokánju!

Slavimo Ga v nenehnem obiskovanju
naših vojščakov in Slovencev pobitih,
da nekoč z njimi v nebeških svitih
dvignemo svoje glasove krilate
v slavospeve silovite,
v Boga čaščeč Plamen,
nesoč se v viharju k Središču nebeškega svoda:

DEUM LAUDATE!

HVALIMO GOSPODA!

VSE STVARI GA SLAVITE!

3705

AMEN.